

Sygn. akt I UK 31/16

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania B. F. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o wcześniejszą emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 16 listopada 2016 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 20 października 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 20 października 2015 r. oddalił apelację B. F. M. od wyroku Sądu Okręgowego w B. V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 grudnia 2014 r. oddalającego jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. odmawiającej przyznania prawa do wcześniejszej emerytury.

W sprawie tej ustalono, że pozwany organ rentowy decyzją z dnia 12 sierpnia 2014 r. odmówił ubezpieczonej ustalenia prawa do emerytury, ponieważ nie udowodniła wymaganego 20-letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz co najmniej 15-letniego zatrudnienia w szczególnych warunkach. Organ rentowy uznał, że wnioskodawczyni legitymuje się ogólnym stażem ubezpieczeniowym w wymiarze 19 lat, 11 miesięcy oraz 26 dni, a w szczególnych warunkach przepracowała 14 lat, 11 miesięcy oraz 27 dni. W odwołaniu od

powyższej decyzji ubezpieczona domagała się przyznania prawa do emerytury, podnosząc że decyzja jest dla niej krzywdząca, gdyż zabrakło jej jedynie 4 dni do spełnienia wymogu legitymowania się 20-letnim okresem ubezpieczenia oraz 3 dni do wymaganego 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach. Wskazała, że przebywała na długich zwolnieniach lekarskich, uległa wypadkowi w pracy oraz wychowywała dwoje dzieci, które również chorowały, stąd przez znaczny okres przebywała na zwolnieniach, co spowodowało niespełnienie warunków do przyznania jej prawa do emerytury.

Sąd pierwszej instancji oddalił odwołanie ubezpieczonej ze względu na niespełnienie warunków z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887, ze zm., dalej ustawa emerytalna) w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm., dalej rozporządzenie z 7 lutego 1983 r.). Poza sporem pozostawało to, że wnioskodawczyni ukończyła 55 lat, ale udokumentowała okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze 19 lat, 11 miesięcy oraz 26 dni, zamiast wymaganych 20 lat, i staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 14 lat, 11 miesięcy oraz 27 dni, zamiast wymaganych 15 lat. Równocześnie wnioskodawczyni nie wskazała na istnienie dodatkowych okresów pracy i nie wnosiła o ich zaliczenie, nie podważała również prawidłowości obliczeń organu rentowego, uznając, że długość okresów składkowych i nieskładkowych oraz staż pracy w szczególnych warunkach zostały prawidłowo wyliczone. Przedmiotowe odwołanie opierało się wyłącznie na twierdzeniu, iż decyzja jest niesprawiedliwa i krzywdząca z uwagi na brak tylko 4 dni do spełnienia wymogu legitymowania się 20-letnim okresem ubezpieczenia oraz 3 dni do wymaganego 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach, co jednak w ocenie Sądu pierwszej instancji wykluczało przyznanie jej prawa do emerytury.

Sąd drugiej instancji podzielił takie stanowisko, argumentując, że wnioskodawczyni nie wykazała 20-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, choć uznał, że wykazała się 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach na

dzień 31 grudnia 1998 r., ponieważ wobec osoby ubiegającej się o emeryturę do dnia 1 stycznia 1999 r., która osiągnęła 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej, wyłączone jest ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu przez nią wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy, obowiązujących od dnia 1 lipca 2004 r. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 313/09, OSNP 2011 nr 19-20, poz. 260). Stosownie do art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy emerytalnej, przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Przepis ten wszedł w życie od 1 lipca 2004 r., przeto wynikająca z niego reguła nie ma zastosowania przy ustalaniu stażu pracy w szczególnych warunkach na dzień 31 grudnia 1998 r. W konsekwencji Sąd drugiej instancji uznał, że zarówno organ rentowy i Sąd Okręgowy bezpodstawnie nie uwzględniły do stażu zatrudnienia w szczególnych warunkach okresów niezdolności wnioskodawczynie do pracy z powodu choroby, za które wypłacono wynagrodzenie lub świadczenie z ubezpieczenia społecznego. Prawidłowe wyliczenie tego stażu prowadzi do wniosku, że ubezpieczona spełniła wymóg legitymowania się 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach.

Natomiast nie zasługiwało na uwzględnienie żądanie wnioskodawczynie zaliczenia jej do ogólnego stażu pracy dodatkowych 4 dni za tzw. lata przestępne, ponieważ zgodnie z § 31 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412, dalej rozporządzenie z 11 października 2011 r.) - przy obliczaniu okresu składkowego i nieskładkowego uwzględnia się poszczególne lata, miesiące i dni, przy czym okresy niepełnych miesięcy oblicza się w dniach, a suma tych dni stanowi miesiące, przyjmując zawsze 30 dni kalendarzowych za miesiąc, a sumę miesięcy zamienia się na lata, przyjmując pełne 12 miesięcy za jeden rok. Sąd Apelacyjny nie znalazł też uzasadnienia dla przyznania spornego świadczenia z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego z art. 5 k.c., który w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie

ma zastosowania, gdyż materialnoprawną podstawą świadczeń emerytalno-rentowych mogą być wyłącznie przepisy prawa, ale nie zasady współżycia społecznego.

W skardze kasacyjnej wnioskodawczyni zarzuciła naruszenie: 1/ art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 184 ustawy emerytalnej w związku z § 4 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. i § 31 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11 października 2011 r. i sporządzenia „uzasadnienia nieodpowiadającego wymogom określonym w tych przepisach” przez niewskazanie, jakie konkretne okresy zatrudnienia pracy zostały przez Sąd zaliczone do wymaganego 20-letniego okresu składowego i nieskładkowego oraz 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, a które to okresy zatrudnienia nie zostały zaliczone do któregośkolwiek z tych okresów, 2/ art. 385 w związku z art. 382 k.p.c. w związku z art. 184 ustawy emerytalnej i § 4 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. i § 31 rozporządzenia z 11 października 2011 r. przez oddalenie apelacji wnioskodawczyni od wyroku Sądu pierwszej, pomimo że z uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie wynika, aby Sąd drugiej instancji dokonał wyczerpujących wyjaśnień na okoliczność niespełniania przez ubezpieczoną wymogu 20-letniego okresu składowego i nieskładkowego.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono oczywistą zasadnością skargi ze względu na uchybienia Sądu drugiej instancji polegające przede wszystkim na braku wyjaśnienia, które okresy zatrudnienia zostały zaliczone do łącznego stażu okresów składkowych i nieskładkowych, co uniemożliwia kontrolę wydanego orzeczenia.

W oparciu o powyższe skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie jej do merytorycznego rozpoznania. Przede wszystkim w skardze zabrakło usprawiedliwionych

proceduralnych zarzutów kasacyjnych, co sprawiało, iż miarodajne były ustalenia faktyczne i ocena prawna, że wnioskodawczyni nie wykazała 20 lat stażu okresów składkowych i nieskładkowych. Powoływanie się przez skarżącą na dłuższe miesięczne okresy w tzw. latach przestępnych nie pozwalało na doliczenie brakujących 4 dni do wymaganego 20 letniego ogólnego stażu pracy ze względu na dyspozycje § 31 rozporządzenia z 11 października 2011 r. Zawarta w nich zasada obliczania okresów zatrudnienia jednoznacznie stanowi, że sumę dni zamienia się na miesiące, przyjmując 30 dni kalendarzowych za każdy miesiąc, bez względu na to, ile dany miesiąc, w szczególności luty, liczy dni. Pozwala to uznać za miesiąc (30 dni) także 28 lub 29 dni lutego (w latach przestępnych), co wyklucza dodanie do wymaganego stażu okresów składkowych i nieskładkowych dodatkowo każdego 29-ego dnia lutego przypadającego na lata przestępne, ponieważ zarówno 28 jak i 29 dni każdego miesiąca lutego przebytego w zatrudnieniu liczy się za miesiąc, który stanowi okres 30 dni, bez względu na 28 lub 29 dni lutego w latach przestępnych. Taki stan rzeczy oczywiście dyskwalifikował koncepcję skarżącej o możliwości i zasadności doliczenia brakujących 4 dni przypadających w lutym w latach przestępnych do wymaganego 20 letniego stażu okresów składkowych i nieskładkowych. W tym zakresie nie może być zastosowany art. 5 k.c. wobec imperatywnych przepisów prawa ubezpieczeń społecznych, których nie mogą korygować zasady współżycia społecznego.

Mając powyższe na uwadze skarga kasacyjna nie tylko nie była oczywiście usprawiedliwiona, ale jako ewidentnie bezzasadna nie została przyjęta do merytorycznego rozpoznania w zgodzie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.